

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERADT NYASTE
SÖNDAGSMAGASIN.

N:o 42.) Utkommer hvarje Söndag. Göteborg den 17 Oktober 1852. Pris för år: 4 R:dr B:co. (VI årgången.)

Arthur Garret Cowley Wellesley, hertig af Wellington.

**Arthur Garret Cowley Wellesley,
hertig af Wellington.**

Det var ett fiendtligt öde, som lät hertigen af Wellington på världsteatern spela en roll, sådan som blifvit endast få dödliga tilldelad. Hans tillvaro var en den kolossalaste förkroppsling af ett kallt förstånd, ett känslolöst hjerta, en förtorkad själ, och en egoistisk karakter, som historien någonsin haft att uppvisa. Som sköld-

hällare för det bestående och fiende till utblomstringen af allt nytt och friskt lif, var Wellington endast en bland många. Skarpare framträder hans egendomlighet bland sådana människor, hvilkas hela själ tyckes vara förtorkad, med undantag af en enda lem, och som af alla andens rika egenskaper icke hafva i behåll annat, än ett yppigt utvuxet och i världslifvet egoistiskt ingripande förstånd. Denna gåfva egde Wellington i mycket hög grad, men icke

mindre framstående hos honom var den dödslika förstelningen af alla öfrige själskrafter. Sundt menniskoförstånd var den utmärkande egenskap, som låg till grund för hans anseende och verksamhet. Så ofta han grep till ordets kraft, slog han alltid spiket på hufvudet, men aldrig förmådde han blicka utomkring den punkt, som slaget skulle drabba. Ingen känslans tår fördunklade någonsin hans blick. På fantasiens vingar höjde han sig aldrig. Äfven

sådana storartade förhållanden, som gripa och fångsla det skarpsynta ögat, den omfattande blicken, förmådde icke rubba hans alldagliga sinneslugn. Han såg blott det närmaste, men han såg det klart. Den korta, men derjemte klara, synvidden hos hans själsblick var af så bestämd karakter, att han t. ex. som fältherre väl förstod att försvara sin position för ögonblicket, men icke var i stånd att på förhand uppgöra goda angreppsplaner. Denna egendomlighet delade likväl Wellington med många andra, ehuruval både styrkan och svagheten hos honom må hafva varit mera framstående. Hvad som utmärkte honom framför alla, och gör honom till en af historiens viktigaste personer, är mindre hans egenskaper, i sig sjelfve än de förhållanden, som gäfvö honom anledning, att utveckla och utbilda dem i en ovanligt storartad skala och med sällsynt konsekvens. För att riktigt bedöma hans karakter, måste man icke blott betrakta honom i hans enskilda lif, utan äfven och förnämligast med afseende på hans förhållande till det yttre världslifvet.

Wellington erhöi den ofördelaktiga ställning, som han intager i den offentliga meningen, förnämligast genom sina motståndares gigantiska uppträdande. Den kolorit, under hvilken hans drag visa sig, förbleknar i återskenet af den glans, som omstrålar hans vedersakares pannor. Visade sig början af hans europeiska bana i mindre glänsande ljus, så ville också ödet, att han genast skulle börja med bekämpande af folkanda och nationalfrihet. Sedan han 1794 fäktat mot Fransmännen i Flöndern, bekämpade han i Ostindien den hjeltmodige Tippu Saib, tillintetgjorde riket Mysorens sjelfständighet och gaf dödsslaget åt Mahratternas stat. År 1807 var Wellington behjelpig vid danska flottans bortröfvande, och bekämpade sedan i Europa sine lysande samtidsväldige hjeltar, liksom han i Ostindien hade bekämpat de ärorika ruinerna af en stor forntid. Att det var grunkrafterna, att det var folken, som öfvervunno Napoleon, är bekant, men lika litet kan det bestridas, att England besoldade de soldater, som kontinentalmakterna uppställde mot honom. Naturligtvis önskade äfven öriket, att skörda en smula ära; men då penningemakt icke gäller som hjeltebragd, så behöfde det en personlighet, som det kunde tillräkna de lagrar, hvilka det köpte för sina guineer. Till följe häraf, täflade konung och parlament i att prisa, ära och belöna den general, som ensam befann sig i en ställning, den der medgaf att, utan uppenbart theatergyckel, bekläda honom med den

köpta äran. Tacksamma för de undfångne subsidierna, skyndade äfven de öfrige makterna, att tillerkänna den engelske fältherren en del af deras vunna ära, och då händelsen ville att Wellington förde befalet öfver de trupper, som vid Waterloo så länge stodo stilla och lato skjuta på sig (här var det som han förtviffad vred sina händer), tills Preussarne, medelst ett oväntadt angrepp i flanken, hade skrämt och jagat på flykten de franske rekryterna: då tycktes de segerdruckne herrskarnes erkänsla vara utan gränser. De täflade uti att med skatter, ordnar och hederstillar öfverhölja det landets fältherre, som visat sig beständigast i sin fiendskap till Napoleon, gjort de största ansträngningarne för hans störtande, och satt dem sjelfve i stånd att medverka dertill.

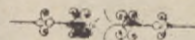
Sedan första jubelruset var öfver, började hjeltmasken, som politik och tillfällighet påsatt Wellington, att, efter allas mening, så mycket mindre passa åt det deri gömda ansigtet af den torre, egoistiske Engelsmannen med sin medelmåttiga vext och sin opropotionerligt långlagda fysiologi, som man icke kunde hos honom upptäcka en enda egenskap, den der förmådde ingifva någon verklig aktning, eller vinna tillgifvenhet, eller slutligen försona honom med motståndarne till det mest frappanta exempel på ett allmänt erkännande af personlig storhet, hvilken blifvit en trosartikel. Hans alldagliga förstånd, utan själsstorhet, utan själslyftning, utan djup i känslan, kunde icke värma något ädelt hjerta, och hans kamp mot ungdomens förhoppningar och framtidens gryende lif (en kamp, hvartill hans oblidkelige öde förde honom) fullkomnade den vedervilja, som redan började väckas i allmänhetens känsla, om också icke i dess begrepp.

Var denna vedervilja orättvis! var omödet om honom byggdt på lösa grunder? Ingenting mindre än det! Redan den omständigheten, att folkets stämning merändels är oberoende af viljan, och en dylik obegenhet hos en hel allmänhet för en viss person ingalunda är afsigtlig, redan denna omständighet gör att man vid dylika fenomen på goda skäl, kan antaga en fullt giltig orsak. Också låter, vid ifrågavarande fall, saken godt förklara sig, så väl till verkan som orsaker.

Sedan Wellington, på kongresserna i utlandet, vid reformbillen, vid katolikernas emancipation etc, men förnämligast som motståndare till den snillrike Canning, hade spelat en underordnad roll, ställde honom det grymma ödet, vid aftonen af hans lefnad, gent emot den brusande frihetshymn,

som ett helt folk började uppspela på Erins jätteharpa. Såsom O'Connell anförde Cellererna, så stod Wellington i spetsen för Sachsarne. Hans personlighet förlånade färg och hållning åt den då varande ministären. De åtskillige medlemmarne ledde särskilda ärenden, premierministern sjelf medlade mellan partier samt ställningar och förhållanden, och hertigen af Wellington föreställde kabinetts karakter och skaplyne: ett förhållande, så mycket oundvikligare, som han, i sin enstörighet, aldrig kunde gifva efter, då deremot de öfrige ministrarne voro företredesvis i besigtning af denna egenskap.

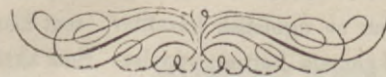
I Peel-Wellingtonska ministären måste han, emot sin vilja, gynna frihandelsmännens sträfvan, och för första gången i sitt lif gjorde han en handling till folkets förmån, då han understödde spannmålsbillen. År 1846 nedlade han sitt embete som minister; dock bad honom John Russel, att behålla öfverbefalet öfver armeen, oaktadt de voro hvarandras politiska motståndare, och så spelade hertigen ända till sin död en viktig roll, och var och förblef under alla omständigheter sin drottning förtrognaste rådgifvare. Han dog den 14 September, 83 år gammal, på sin landegendom Walmercastle vid Dover, sedan han knappt varit sjuk 24 timmar. Hans enda son (af hans, år 1806, med en syster till lord Longford ingångne äktenskap), markisen af Duero, är arvinge till hans titel och oenätliga egendomar.

Den nya Theatern i Hannover.

Omlandet af konsterna har i alla tider varit föremål för ett rättvist pris. I konsten nedlägger ett folk de rognaste och skönaste blommorna af sin ande, och serdeles i arkitekturen hafva nationerna alltid vetat att kristallisera sin världsskådning och kulturutveckling i stora, bestämda gestalter. Men vi fordra också, att konsten visar sig värdig det beskydd den åtnjuter, och intet är bedröfligare att se, än en i den furstliga gunstens drifhus uppdragen planta, som alltid förblifver någonting främmande för folkandan. Ty värr är detta något, som på det högsta måste tadlas hos våra dagars arkitekter. Vi låna alltjemt från förflutna tiders former, i brist på nyare och mera lefnadsfriska.

Sålunda rör sig också byggmästaren af hannoverska theatern, Lawes, i den gamla romerska stilens former: men vi måste tillägga, att valet är lyckligt, då denna byggnadsstil är lika egnad att tillfredsställa en mängd praktiska behof, som att, genom det storartade i sina former, gifva värdigt uttryck åt en massiv byggnad. På tvenne sidor omgifven af en lägre förbyggnad, till hvilken en ännu mindre bibyggnad sluter sig så-om ingång, reser sig husets krona, betäckt med ett sluttande tak. De stora sandstensmassor och den förträffliga anordningen af hufvudtelarne göra ett lika behagligt, som imponant intryck, under det att det inre särdeles utmärker sig genom materialots lysande prakt.

Bambu-båten.

En Sjömans berättelse.

(Forts. fr. No 41.)

Dagen inbröt.

Icke småningom, såsom i Norden, der skynningen endast långsamt ger vika för solen, utan plötsligt, oförmodadt, flög den blixtrande morgonen fram öfver skapelsen, som en bild af den eviga barnhertigheten. Stormen gick öfver lika hastigt, som den kommit, men sjön mullrade däit; den höjde och sänkte sig, så långt ögat kunde se, i skyhöga vågor. På de vid stranden framskjutande stenblocken, som oupphörligt öfverstränktes af svallet, sutto sjömännen, halfklädda och utan skydd och värn, utmattade af nattens ansträngningar, och utan en droppa vatten, utan en bit bröd på den ögästvänliga kusten. Deras egendom hade uppslukats af bränningen. Bakom dem låg Fågel-ön, betäckt med skaror af fiskmåsar. Skriande flögo de i vida kretsar omkring klipporna, som korparne omkring afrättsplatsen.

Och på andra sidan om dessa klippor, famnadt af den blåa hafsviken, låg det yppigt blomstrande St. Thomas med sina palmer, sina banan- och tamarindträd, — denna ädelsten i de vestindiska vattnen, der orangen och ansnassen dofta, der negern är fri, och slafhandlarenas fartyg borras och sänkes i djupet.

Blickarne flögo längtande öfver till de solbeglänsade stränderna af denna ö. Men de skeppsbrutne kunna icke komma dit, ty bränningen har äfven krossat storbåten. Bruten tvärs af på midten, ligger den som vrak på s'randen.

Det blir middag. Några beslutsamma karlar våga sig ut i sjön, hvars raseri nu hunnit något sakta sig. Andra lockas af deras exempel, och snart står hela besättningen, i en sluten kedja, midt i bränningen. Den ene lånar den andre en vilig hand, och snart lyckas det dem att bemäktiga sig en af de flytande kistorna. Under högljudt hurrarop langades den till säkert ställe; den uppbröts med hast, och befanns vara fylld med — en mängd knifvar, sådana som negrerna på plantagerna bruka vid behandlingen af sockerröret.

En leberrysning af bedraget hopp genomsakade de hungrande. Men den gamle båtsmannen ropade, i det han pekade på en tunna, som kom flytande på toppen af en våg:

”Der knifvar finnas, finnes också bröd att skära!”

Han kastade sig med mod emot vågen. Men för svag att bryta den, sjönk han ned

på sina knän. Fatet rullade öfver honom, på samma gång som vågen. Hans kamrater drogo honom nästan sönderslagen i land. ”Barn! det är förbi med mig!” stönade han. ”Det gör mig ondt om vår raska styrmar. Jag känner kaptenen. Lorenz Born är förlorad, om J icke kommen honom till hjälp. Hvar är Lorenz Born?”

Men innan man hunnit söka upp honom, hade båtsmannen på ”Atalanta” betalt naturen sin skuld.

Midt på den öde ön, på ett ställe, der en del mager jord samlat sig mellan tvenne branta klippor, framskjuta mödosamt några taggiga busvexter, som bära färglösa blad och en frukt med en mörk, skarp saft. Der satt kaptent Albert Popp och läste stirrande blickar på St. Thomas, i hvars vik han så stolt velat ankra, och som han nu icke kunde uppnå.

”Kunde jag blott komma öfver, innan den der förhålliga människau och den hvithufvade båtsmannen lyckats hinna dit. Jag fruktar icke hela besättningen tillsammans. Det är ett lappris folk. Men gråhufvudet med sitt allvarsamma ansigte kommer blodet att stelna i mina ådror. Hur skall jag komma till St. Thomas?”

”Vi skola föra massa till St. Thomas!” sade plötsligt en röst.

Kaptenen studsade. Han såg upp, och blef varse en negers lurande fysionomi.

”Hvar kommer du ifrån, karl? och på hvad sätt vill du föra mig öfver sjön?”

”Gamle Jims komma från St. Thomas. Komma i bambubåt. Bambubåt vara Jims fartyg i sjön, vara Jims hus på land. Jim bo i bambubåt.”

”Och med ett sådant nötskal vill du sätta mig öfver till St. Thomas?”

”Bambubåt mycket god, Massa!” grymtade negern. ”Bambubåt flyta, då stora briggar lida skeppsbrott.”

Han kastade en lurande blick på kaptenen, och sade derpå:

”Vänta ännu, Massa! sjön mycket vild. Snart natten komma; men gifva gamle Jim tjugo dollars, Massa! tjugo dollars för gamle Jim!”

Jag ger dig tjugo dollars med villkor, att du sätter mig öfver, innan en annan båt landar här och medtager en af folket der borta.”

”Jim förstå Massa!” hviskade negern. Folket mycket vildt, folket hafva gin, gin och bröd fullt upp.”

”Och jag försmäktar.”

”Jim icke hafva bröd och gin; men Massa gifva gamle Jim fem dollars, för hvilket skaffa Massa rom och bananer.”

Albert Popp kastade några dollars till

honom. Negern sprang bort och kom snart tillbaka med det läfvade, samt sade:

”Hvita män mycket vilda. Hvita män hafva bröd och gin och död man.”

”En död? Hvad för en död hafva de?” frågade kaptenen hastigt.

”Jim icke känna hvit man.”

”Gå bort, karl!” fortfor kaptenen, allt mera upprörd, ”och utforska förhållandet. Du är mer än tillräckligt oförskämd och listig. Skaffar du mig besked, får du fem dollars.”

”Jag bringa underrättelse till massa kaptent!” sade negern, och sprang åstad. ”Den svarte har erfarit, hvem jag är,” sade Albert Popp för sig sjelf. ”Han kan lika snart förråda mig åt de der karlarne, som undångömma mig för dem. En neger är alltid falsk; jag måste vara på min vakt.”

Han smög sig in bland buskarne, bakom ett framstående stenblock, som på ena sidan hade djupa inskärningar. Med användande af någon ansträngning, kunde man uppstiga på dess spets.

Kaptenen stod deruppe och såg på det rörliga lifvet nere vid viken:

”De hafva allt! de springa och sjunga. De äta, dricka och må väl. Och jag? fördömda natt! jag var slagen med blindhet. Den högmådige slyngelns kallblodighet retade mig. Blodet steg mig åt hufvudet. Ac! vore jag blott i St. Thomas!”

Han urskiljde särskilda grupper. Lorenz Born gick, i spetsen för fyra matrosar, till en stor flat sten. ”De bortföra den dödel!” ropade kaptenen lifligt. ”Hvem kan det vara?”

Liket lades på stenen och betäcktes med ett segel. En af karlarne stannade kvar som vaktare, och de öfrige vände tillbaka. Straxt derpå visade sig negern. Hans smög sig bort till vaktaren och räckte honom flaskan, jemte en cigarr. De pratade och drucko tillsammans.

Albert Popp hade lemnat sin post på klippan och satt på sin förra plats, då Jim kom tillbaka.

”Massas båtsman vara död. Brödtunna hafva krossat hvitt hufvud.” ”Han!” sade kaptenen och andades lättare. ”Han är död! Låtom oss fara.”

Negern höll handen öfver ögonen och kastade en blick på hafvet. Derpå sade han raskt:

”Bakom Bird-Island sjön vara mycket lugn. Massa gå med till båten.”

”Jag kommer!” svarade Albert Popp lifligt.

Han gick med negern till den andra ändan af ön, der båten låg bland klipporna. Jim stötte den i ett ögonblick ut på djupt

Gossen på kyrkogården.

(Orterta)

Musik af C. F. Sandberg, A. 509

Adagio quasi andante.

Sång.

Piano

1. Framlingar:
2. Gossen:

espressivo.

poco cresc.

pp poco rall.

piu f

piu f

Ar-ma gos-se, hu-ru kan du så Ille-la tim-mar öfver graf-ven
Ic-ke så, du go-de fremling, nej! Skild i-från vår verld jag tror det

stå? Svind...ta ic...ke! Der är en så kallt, Skild i-
ej. Gin!...ge dock mot grafven/suart min färd, Ack, den

dimin.

från vår sko...na verld och allt. Svind-ta ic...ke! Der är en så
gönn...mer ju min he...ta verld! Gin...ge dock mot grafven/suart min

poco rit

kallt. Skild i-från vår sköna verld och allt.
färd; Ack! den gönn-mer ju min he-ta verld!

poco rit

1ma

2^a

Volta 2^a più mosso.

rall.

poco rallent.

ped. ped.

vatten och lade ut årorna. Bambubåten flög bort med flykten, som en skugga, öfver de brusande vågorna.

I St. Thomas' rymliga hamn är lif och rörelse från morgonens inbrytande tills in i djupa natten. Vid konung varfvet hvimlar det af hvita och Negrer, som beställsamma rörde sig om hvarandra. Matros och landsoldater gingo förbi hvarandra med trotsiga blickar. Soldaten rak och styf, med uppskjutna lappar, som tycktes säga: "Här är jag herre!" Matrosen med en blick på de böljande hafsvallen, som skulle betyda: "Hade jag dig blott derute!" Den förtorkade Kreolskan köpslår med den fylliche mulatten om potåter och yams, som han har framför sig i stora högar. Portorico-negern bär på sitt hufvud en flätkorg af säf och kokosbast, deri ett dussin paggojer kraxande flyga omkring. Här landa kaptenssluparne, och storbåtarna, lastade med allehanda varor samt långsamt framdrifne af långa åror, styra sin kosa till de åtskilliga köpmansvarfven.

Köpmannen Samuel Hejdeck stod i sitt kontor och betraktade det rörliga lifvet på sitt varf, då en ung bokhållare inträdde.

"Ni har alldeles rätt, Herr Hejdeck," sade han. "Officern på signaloret låter säga er, att i går afton en brigg höll rakt ner på viken. Till följe af det hastigt inbrytande mörkret, kunde han icke vidare gifva akt på den, och i dag är den ingenstädes att se."

"Det gör mig orolig", sade köpmannen. Då fartyget signalerades, kunde jag icke slå bort den tanken, att det måste vara briggen "Atalanta", om hvars nära förestående afgång från Bremen vi redan fått underrättelse. Skeppet måste hafva råkat ut för en olycka under stormen i natt."

"Ni har rätt, Herre!" sade Albert Popp, som visade sig på tröskeln.

"Hvem är ni?" frågade köpmannen och vände sig bestört om.

"Albert Popp, kapten på bremerbriggen "Atalanta", som under förlutne natt har strandat i Bird-Islandsviken." "Mina aningar!" ropade köpmannen. "Den der rasande stormen . . ."

"Rebeller om bord äro någonting värre, än både storm och skär!" svarade kaptenen.

"Hvad säger ni, Herre? Förklara er närmare och förlåt mig mitt lilla misstroende. Jag känner er icke och måste hafva bevis. Huru vill ni ådagalägga, att ni är kapten på nämnde fartyg?"

"Jag har räddat skeppspapperen. Behagar ni se dem?"

Köpmannen vinkade åt bokhållaren att aflägsna sig, och genomläste papperen.

"Allt är riktigt. Ursäkta, kapten Popp; men . . ."

"Ni gjorde er pligt. Vill ni nu höra min berättelse?"

"Jag ber er derom."

Kapten Albert Popp berättade den förflytna nattens händelser så, som han måste berätta dem, för att kunna med heder draga sig ur spelet och rädda sitt anseende inför världen. Båtsmannen, för hvilken han alltid haft ett slags skygghet, behöfde han icke mera frukta. Styrmannen hatade han, såsom alla låga själar alltid hata den, hvars öfverlägsenhet de måste erkänna. Sina matros brydde han sig icke om. Det var en sammanrafsad hop, som medelst fruktan och löften kunde förmås till allt.

Köpmannen hade hört på med uppmärksamhet: "Alltså myteri om bord, och dertill på öppna hafvet?"

"Alldeles såsom jag sagt. Men manskapet har minsta skulden deri. De blevo förförde af den gamle hvithuvade förrådaren, som redan försonat sitt brott med lifvet, och af den der äreförgätne officern, som icke i natt för första gången har lyftat handen mot mig."

"Då förtjenar ni tadel för det ni icke redan första gången tagit ett afgörande steg," sade Herr Samuel Hejdeck. "Men ingen tid är att förlora. Vi måste taga våra mått och steg att bemäktiga oss rebellerna, innan det lyckas dem att komma undan."

"Det är icke att befara. Samtliga båtarne äro sönderslagne."

"Har icke ni sjelf funnit utväg att lemna klippan? Hvarföre skulle det då icke äfven lyckas dem? Men tillåt först att jag lemna er det bistånd, hvaraf ni är i behof. Kom in i detta rum, Herre, der ni kan finna de första, nödvändiga bekvämligheterna. Mina betjent skall förse er med hvad ni behöfver. Under tiden beger jag mig till guvernören, och ber er komma efter så fort, som möjligt."

Guvernören emottog den ansedde köpmannen med aktningsfull vänlighet. Då denna väl hade slutat sin berättelse, inträdde äfven kaptenen. Alla tre öfverlade om hvad som vore att göra i förevarande fall, och guvernören tog afsked med herrarne, under försäkran, att han i första dagbräckningen skulle låta söka upp förbrytarna, och föra dem samt och synnerligen till fort Christian.

På trappen till guvernörens hus låg en Negers mörka gestalt hopkrupen. Det var Jim, som hade fört kaptenen från Fågel-

klippan till St. Thomas. Då de lemnade huset, sade köpmannen:

"Ni vet vägen, Herre! Jag måste tala med en vän, men hoppas att snart få råka er hemma hos mig."

Albert Popp var ensam. Negern närmade sig honom och sade grinande:

"Jim hafva räddat Massa galant. Massa icke mer behöfva ligga på hård sten."

"Hvad vill du? Har du icke mjölkat mig nog för det? Bort med dig, din svartto Lund!"

"Icke skymfa Jim, Massa! icke slå Jim!" ropade Negern retad, som tagit Massa i bambubåt, annars matroserna sönderslitit Massa Jim skaffat Massa bananer och rom, annars Massa måst dö af hunger och törst."

"För det har du fått tiedubbel betalning."

"Massa gifvit mig trettio dollars för öfverfart, spioneri och rom. Massa säga mig, om han icke vara värd trettio dollars. Massa gifva litet penningar för stor tjenst."

"Hollab! vill du i qvällens mörker utpressa mera penningar af mig? Du har kanske medhjelpare till hands? Bort, du erbarmlige slaf!" Negern rätade på sig; "Massa tuga! Massa icke säga det ordet en gång till! Jim ingen slaf! Jim fri, lika så väl, som Massa Hejdeck och Massa guvernör."

"Hvad djefvulen angår det mig, hvad du är, eller icke är?"

"Jim vara lika så mycket, som nil Hvarför skälla mig för svart hund och ussel slaf? Jim fordra att ni kalla honom massa."

"Ha, ha, hal det var lustigt!"

"Säga till mig: Massa Jim! Jag lika så god Massa, som kapten, som skola segla till St. Thomas, och i stället låta skön brigg stranda i Bird-Islandsviken?"

"Det blir din död, du satan!" skrek Albert Popp, blek af förskräckelse och vrede. Han frånryckte Negern en af årorna till hans bambubåt, och pryglade honom dermed så obarmhertigt, att den svarte tjuvande föll ned på sina knän.

Det oförmodade öfverfallet hade bedöfvat Negern. Han lät slagen hagla på sig, som hade han varit känslolös. Men plötsligt blixtrade en olycksbådande eld i hans öga och handen treflade på skaftet till knifven, som hängde vid hans gördel.

Oväsendet, som detta uppträde åstadkom på den annars så stilla platsen, tillockade nyfikne från alla håll, och kapten Popp skrek med högljudd stämma:

(Forts)

Indianerlif.

(Forts. fr. No 36.)

Strider mot djur. — Jakt. — Minspråk. — Pororoca. — Fiskfångst. — Maguey-vest.

Redan förut hafva vi i vår teckning af Indianerlif, bland annat, äfven meddelat åtskilligt om detta folk jagtväsen. Vi återtaga tråden af dessa skildringar, med förutsändande af den anmärkning, att vi i denna artikel, vid framställningen af indianska förhållanden, icke, som hittills, ämnas inskränka oss till Nordamerika, utan äfven ämnas vidröra denna världsdels sydliga länder. Det förstås af sig sjelf, att då våra skildringar omfatta en så ofantlig tynd, så kunna de endast framstå som en samling af söndrade fakta, iklädda en brokig, kanske till och med barock dräkt. Endast ur denna synpunkt önska vi att de måtte bedömas. Behöfva vi våra läsares öfverseende, så tro vi oss kunna göra anspråk derpå redan på grund af den omständighet, att det alltid varit en grundsats hos oss, att genast meddela det nyaste, som kommer oss tillhanda, och detta är vanligtvis endast korta, isolerade notiser, till följe af den skyndsamhet, hvarmed de utländska journalisterna införa dylika meddelanden.

Men låtom oss komma till saken. I allmänhet är den röde mannen en djerv, oförvägen jägare, alltid beredd att göra jakt på de farligaste djur, och bestå kampen mot dem. Endast ett djur finnes, för hvilket han känner frukten, och som han icke utan hemlig rysning hör omtalas. Så ofta man nämner dess namn, skakar han betydelsefullt på hufvudet och utropar: "det är en djefvull!" Detta djur, som lyckligtvis högst sällan förekommer, är ännu föga bekant, ehuru det tidtals visas sig i många trakter af det inre Nordamerika. För så vidt man kan dömma af de bristfälliga beskrifningar vi ega om det samma, tillhör det en större panter-art, och besitter en utomordentlig muskelkraft, vida öfverträffande den vanliga panterns. I oerhörda språng kastar det sig från träd till träd, tills det befinner sig rakt öfver sitt offer, på hvilket det då med våldsamt nedstörtar, ofta från en betydlig höjd. Äfven på jemna marken gör det förfärligt höga och ända till 20 fot långa språng. Några Tennessee-Indianer förföljde ett af dessa djur, som hade råkat fastna i en för jaguare utlagd fallan, men släpat den med sig vid benet och undkommit. Först på tredje dagen fingo de helt oväntadt odjuret i sigte. Genast upphörde det med reträtten, och rusade, trots den tunga fallan, med förfärliga spång och under ett vildt rytande,

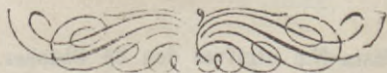
mot sina förföljare. Man lät det komma mycket nära, för att kunna taga säkert sigte. Skottet träffade efter önskan, men icke desto mindre följde en rasande kamp. Snön yrde rundt omkring, under det att djurets vida tjut och tandagnisslan blandade sig med slamret af fallan och ljudet af de väldiga slag, som med bösskolfvarne riktades mot dess hufvud. Kolfvarne splittrades; men en jättelika kattan dog också vid de sista slagen. Indianerna, som tyckte sig hafva vunnit en herrligare seger, än till och med om de besegrat en fiendtlig stam, utsirade sina hyddor med remsor af det nedlagda odjurets lud, och utdelade dess benknoter som amulettur bland stammens krigare. Liket begrafvo de, med åtskilliga högtidligheter, under en stenhög, på det att det icke skulle ofredas af andra djur, och dymedelst den tappre "indianske djefvulens" ände blifva retad till hämnd.

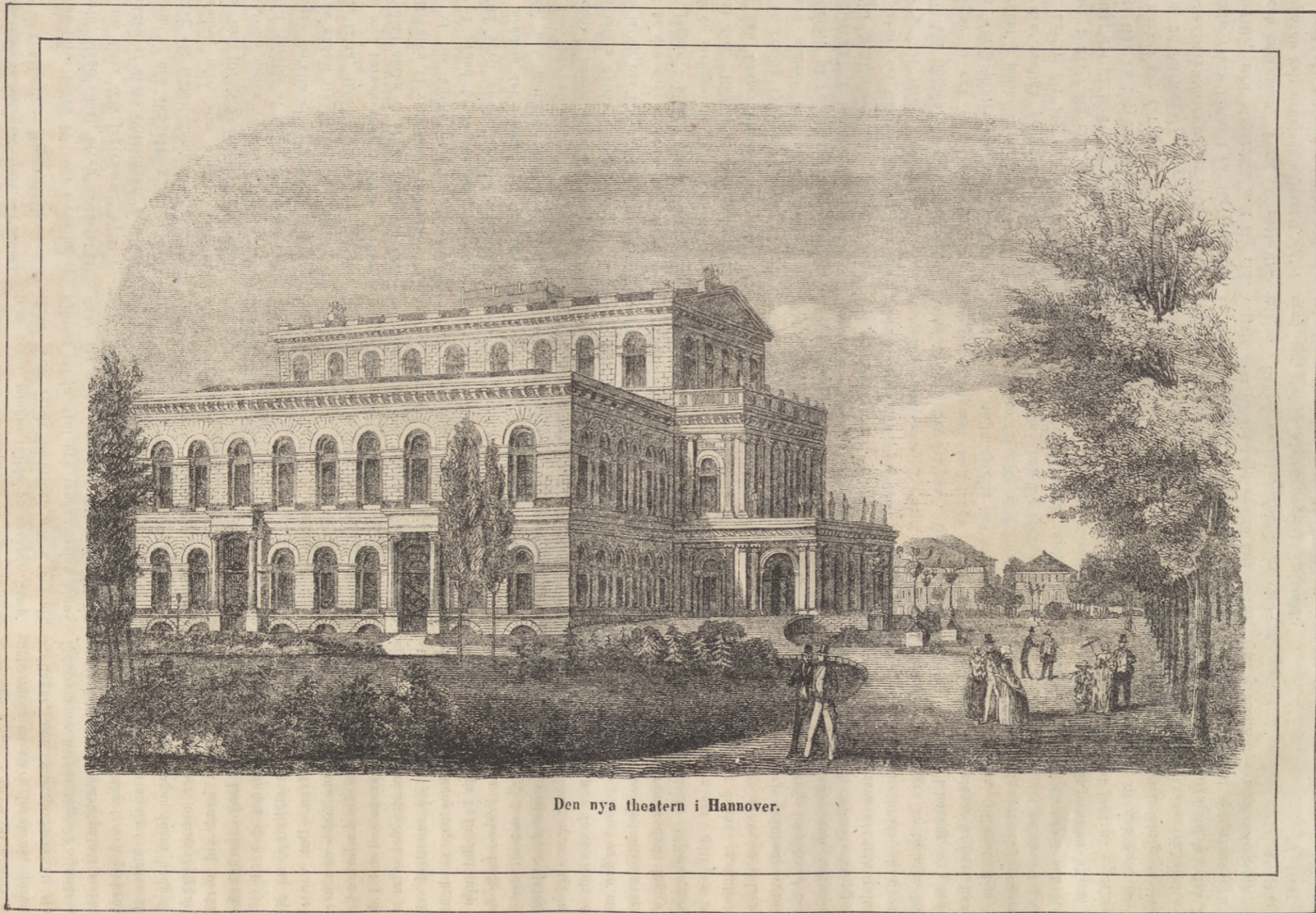
Ett annat djur, som är ännu mindre känt och af Indianerna benämnas "Segudu" (vidunder), omtalas likaledes med rysning och afsky. Hittills har det endast träffats i Södern, serdeles i grannskapet af missionärnybyggerna, men äfven der högst sällan. Efter pater Stichos beskrifning, som dock låter temligen äfventyrlig, tyckes djuret utgöra en öfvergångslänk mellan krokodilen och sköldpaddan. Missionären berättar derom följande: "Det är ett monster af cylinderröformig gestalt, liknande enjtunna. På den ena, afrundade ändan sitter hufvudet, som liknar en sköldpaddas, men är ojemförligt större; på den andra en lång, fjällig svans, begåfvad med oerhörd styrka, och hvarmed djuret gräver sig djupt ner i träsket, så snart det bemäktigat sig ett byte. Det utvecklar härvid en kraft, som till och med de starkaste djur äro oförmögne att emotstå, ehuru det sjelf endast väger omkring 240 till 270 skålpund. Odjurets vida gap är beväpnadt med långa tänder, som hafva samma ställning som hos krokodilen; dess tassar äro försedde med starka klor. Blott en enda gång har det lyckats oss att fånga Segudu lefvande; ända dittills hade vi ansett detta djur för en indiansk fabel. Händelsen tilldrog sig i ett träsk, icke långt från ett litet nybygge, dit vi voro på väg, ledsagade af pater Saturnino. Vid passerandet af detta träsk, som var beryktadt såsom en tillhållsort för Segudu, sågo vi en indiagosse af omkring 12 år, stående i vattnet, som på sin höjd räckte honom till midjan. Han sjönk icke, utan drogs våldsamt ner, såsom af någon osynlig makt, och försvann inför våra ögon. Vi voro tvungne att åse denna förfärliga syn, och höra den olyckliges sista nödrop, utan att

kunna lemna honom den ringaste hjälp. Mot dylika ohyggligheter måste man taga sina mått och steg. Patern lät genast i nybygget smida en stark jernkrok, försedd med hullingar, och dervid fästa ett tjockt, af läderremmar flätadt tåg. Följande morgon nedref man en stark påle i marken; vid denna fastgjordes tåget, och på kroken sattes ett lefvande svin, samt fördes till stället, der gossen dagen förut hade försvunnit. Flere Indianer och nybyggare stodo färdige att lägga hand vid verket. Det dröjde också icke länge, förrän svinet drogs ner, och tåget spändes så häftigt, att pålen kom i utan'e ställning, så djupt han också var neddrifven. Det var en lycka att den grofva pålen skänkte en säker stödjepunkt, ty annars skulle karlarnes kraft icke räckt till att framdraga odjuret i dagsljuset. Ändtligen lyckades det efter stora ansträngningar, och då monstret väl hade kommit öfver vattenytan, så kunde man sedan utan svårighet få det upp på det torra. Den skarpa kroken hade fattat ett ganska lyckligt tag, i det att den genomträngt käken och gripit in i fjällpansaret. Åsynen af djuret var så rysig, att flere af de närvarande med fasa vände sig bort och gingo sin väg. Först sedan man temligen länge hade bearbetat vidundrets hufvudskål med en framskaffad slägga (hvilken i början studsade tillbaka, som från ett städ), lyckades det ändtligen att döda detsamma. Under denna exekution, slog det med sin fjälliga svans så våldsamt omkring sig, att hvarje lefvande varelse, som blifvit träffad deraf, icke hade behöft ett andra slag till. Indianerna vägrade ihärdigt, att fortskaffa djurets kropp till nybygget, eller ens röra det från stället, emedan, såsom de försäkrade, skräfvet af ett dylikt djur för några år tillbaka hade tjänat en trollkarl till boning, och sedan man med klubbor och stenar krossat hans hemska hus, hade han tillfogat dem mycket ömt medelst sjukdomar och försämrad jagt.

Isynnerhet är det träsket i Louisiana, vid stränderna af Missisippi och Redriver, som erbjuda infödingarna en sällsam, i Europa alldeles obekant jakt på reptilier. Otaliga jättestammar af den nordamerikanska cypressen, ofta af fabelaktig storlek, tränga sig der tätt intill hvarandra, med sammanflätade grenar, och tillåta, på den klaraste solskensdag, endast ett ringa och dystert ljus genomtränga sina löfmassor.

(Forts.)

Den nya theatern i Hannover.

Nästa N:o utgifves den 24 Oktober.

C. Petersens Officin, 1852.